

Roszczenia alimentacyjne - Szwecja

SPIS TREŚCI

- 1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne“ oraz „obowiązek alimentacyjny“? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?
- 2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?
- 3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?
- 4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?
- 5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?
- 6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?
- 7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?
- 8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?
- 9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?
- 10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?
- 11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.
- 12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?
- 13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?
- 14 Jeżeli zamieszkuję na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:
 - 14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?
 - 14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?
- 15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:
 - 15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?
 - 15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?
- 16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?
- 17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?
- 18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

- 19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

W prawie szwedzkim ustanowiono obowiązek alimentacyjny względem dzieci, współmałżonka i rozwiedzionego małżonka. Przepisy dotyczące obowiązku alimentacyjnego między małżonkami mają zastosowanie również do zarejestrowanych partnerów.

Dzieci

Rodzice są zobowiązani do zapewniania środków utrzymania swoim dzieciom w zakresie, w jakim jest to zasadne, biorąc pod uwagę potrzeby dziecka i połączone możliwości finansowe rodziców. Rodzic, które nie jest w stanie w żaden sposób łożyć na utrzymanie swojego dziecka, nie jest zobowiązany do wypłacania świadczeń alimentacyjnych na jego rzecz.

Rodzic, który nie sprawuje pieczy nad dzieckiem ani z nim nie zamieszkuje, musi wywiązywać się ze spoczywającego na nim obowiązku alimentacyjnego, wypłacając świadczenie alimentacyjne. Rodzic sprawujący pieczę nad dzieckiem wspólnie z drugim rodzicem może zostać zobowiązany do wypłacania świadczenia alimentacyjnego. Dzieje się tak w przypadku, gdy dziecko zamieszkuje na stałe wyłącznie z jednym z rodziców, niezależnie od tego, czy rodzic ten jest osobą samotną czy też zamieszkuje wspólnie z nowym partnerem.

Osoba zamieszkująca na stałe z dzieckiem innej osoby oraz z rodzicem sprawującym pieczę nad tym dzieckiem jest zobowiązana do zapewniania temu dziecku środków utrzymania, jeżeli strony pozostają w związku małżeńskim lub posiadają wspólne dziecko /dzieci. Rodzic przybrany jest jednak zobowiązany do zapewniania dziecku środków utrzymania wyłącznie w zakresie, w jakim dziecko nie może uzyskać świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców, tj. rodzica niezamieszkującego wspólnie z rodzicem przybranym. Wysokość świadczenia alimentacyjnego jest ustalana przez sąd w stosownym orzeczeniu lub w drodze umowy.

Świadczenia alimentacyjne wypłaca się z góry za każdy miesiąc kalendarzowy. Sąd może jednak nakazać inny tryb dokonywania płatności, jeśli istnieją ku temu uzasadnione powody.

Strony mogą również uzgodnić, że przyszłe świadczenie alimentacyjne zostanie wypłacone w formie płatności jednorazowej lub płatności będą obejmowały okresy dłuższe niż trzy miesiące. Umowa tego rodzaju jest wiążąca wyłącznie w przypadku, gdy zostanie sporządzona na piśmie w obecności dwóch innych osób. Jeżeli dziecko nie ukończyło 18 roku życia, umowa musi również zostać zatwierdzona przez Komisję ds. Opieki Społecznej.

Świadczenie alimentacyjne w formie płatności jednorazowej na rzecz dziecka, które nie ukończyło 18 roku życia, musi zostać wypłacone Komisji ds. Opieki Społecznej. Suma wypłacona Komisji musi zostać wykorzystana na wykupienie w zakładzie ubezpieczeń produktu ubezpieczeniowego zapewniającego wypłatę stałej kwoty na rzecz dziecka w wysokości odpowiadającej wysokości świadczenia alimentacyjnego, chyba że w umowie wykluczono taką możliwość lub Komisja uzna, że sumę tę można wykorzystać w inny właściwy sposób na utrzymanie dziecka.

Powództwo o świadczenie alimentacyjne nie może zostać uwzględnione z mocą wsteczną za okres wcześniejszy niż trzy lata przed jego wytoczeniem, chyba że zobowiązany wyrazi na to zgodę.

Roszczeń alimentacyjnych nie można dochodzić (ulegają przedawnieniu) po upływie pięciu lat od dnia, w którym świadczenia te stały się wymagalne.

Małżonkowie

W trakcie małżeństwa każdy z małżonków odpowiada za wspólne środki utrzymania. Jeżeli jeden z małżonków nie jest w stanie utrzymać się w pełni samodzielnie, drugi małżonek jest również zobowiązany do zapewnienia temu małżonkowi środków na zaspokajanie jego potrzeb osobistych.

Po rozwodzie każdy z małżonków jest zasadniczo zobowiązany do samodzielnego zapewnienia sobie środków utrzymania. Jeżeli jednak jeden z małżonków będzie przez pewien okres przejściowy potrzebował środków pieniężnych na pokrycie kosztów swojego utrzymania, małżonek taki będzie miał prawo wystąpić do swojego współmałżonka o wypłatę świadczenia alimentacyjnego w rozsądnej kwocie ustalonej po uwzględnieniu możliwości finansowych współmałżonka i innych okoliczności. W wyjątkowych przypadkach małżonek może pobierać świadczenia alimentacyjne przez dłuższy czas.

Jeżeli współmałżonek nie wyrazi zgody na wypłacanie świadczenia alimentacyjnego, spór może trafić do sądu.

Po rozwodzie świadczenie alimentacyjne będzie wypłacane w formie regularnych płatności okresowych. Sąd może jednak nakazać jednorazową wypłatę całej kwoty, jeżeli uzna to za zasadne z uwagi na wystąpienie szczególnych okoliczności, np. jeżeli małżonek musi opłacić składkę emerytalną.

Powództwo o świadczenia alimentacyjne nie może zostać uwzględnione z mocą wsteczną za okres wcześniejszy niż trzy lata przed wytoczeniem powództwa, chyba że zobowiązany wyrazi na to zgodę.

Roszczeń alimentacyjnych nie można dochodzić (ulegają przedawnieniu) po upływie trzech lat od dnia, w którym świadczenia te stały się wymagalne.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Spoczywający na rodzicach obowiązek alimentacyjny względem dziecka zasadniczo wygasa w chwili ukończenia przez dziecko 18 roku życia. Jeżeli jednak dziecko nie ukończyło jeszcze edukacji na poziomie średnim, obowiązek alimentacyjny utrzymuje się do czasu kontynuowania przez dziecko nauki w szkole, ale nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 21 roku życia. Szkoła oznacza tutaj placówkę, w której uczniowie realizują obowiązek szkolny, szkołę średnią II stopnia lub porównywalną instytucję ogólnokształcącą.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

W Szwecji nie istnieje żaden specjalny organ rządowy, który ustala prawo do świadczeń alimentacyjnych lub udziela pomocy w ustaleniu takiego prawa. Świadczenia alimentacyjne mogą zostać przyznane w drodze umowy albo zasądzone na mocy orzeczenia sądu. Jeżeli strony nie osiągną porozumienia w kwestii świadczeń alimentacyjnych, powód musi wytoczyć powództwo przed sądem rejonowym, wnosząc pozew.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Rodzic sprawujący pieczę nad dzieckiem jest uprawniony do dochodzenia świadczeń alimentacyjnych w imieniu małoletniego dziecka. Jeżeli dla dziecka wyznaczono specjalnego opiekuna, opiekun ten jest uprawniony do podejmowania czynności w imieniu dziecka.

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Przepisy dotyczące właściwości sądów można znaleźć w kodeksie rodzinnym, kodeksie małżeńskim i kodeksie postępowania sądowego. Stosownych informacji w tym zakresie udziela również sąd rejonowy.

Postępowanie o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka przeprowadzi sąd właściwy dla miejsca zwykłego pobytu pozwanego. Jeżeli żaden inny sąd nie będzie właściwy, sprawę rozpozna Sąd Rejonowy w Sztokholmie.

Kwestie związane ze świadczeniami alimentacyjnymi na rzecz współmałżonka mogą zostać rozpatrzone w toku rozprawy rozwodowej. Sprawy małżeńskie rozpoznaje sąd rejonowy właściwy dla miejsca, w którym jedno z małżonków ma swoje miejsce zwykłego pobytu. Jeżeli żadne z małżonków nie ma swojego miejsca zwykłego pobytu w Szwecji, sprawę rozpozna Sąd Rejonowy w Sztokholmie. Jeżeli postępowanie dotyczące świadczeń alimentacyjnych na rzecz współmałżonka nie zostanie wszczęte w związku ze sprawą małżeńską, stosuje się ogólne przepisy dotyczące właściwości ustanowione w rozdziale 10 kodeksu postępowania sądowego.

Rozporządzenie Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych (rozporządzenie w sprawie zobowiązań alimentacyjnych) zawiera przepisy regulujące kwestie jurysdykcji w sporach transgranicznych.

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Nie. Każda osoba chcąca wytoczyć powództwo przed sądem musi wnieść pozew do właściwego sądu rejonowego.

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Samo postępowanie sądowe jest w Szwecji bezpłatne, choć pobiera się opłatę za wniesienie pozwu – aktualnie wysokość tej opłaty wynosi 900 SEK. Jeżeli powód korzysta z usług doradcy prawnego lub adwokata, będzie się to wiązało z kosztami. Przedstawienie dowodów, np. w formie zeznań świadków, również może wiązać się z kosztami.

Oszacowanie takich kosztów jest niemożliwe z uwagi na fakt, że ich wysokość będzie różniła się w zależności od okoliczności danej sprawy.

W niektórych przypadkach może zostać przyznana pomoc prawna. Przyznanie pomocy prawnej w sprawie o świadczenia alimentacyjne wymaga wystąpienia szczególnych przesłanek. Za taką przesłankę można uznać np. sytuację, gdy okoliczności sprawy są bardziej złożone niż zwykle i wymagają zapewnienia pomocy prawnej w szerszym zakresie.

W przypadku przyznania pomocy prawnej powód może skorzystać z usług wyznaczonego doradcy prawnego, którego honorarium pokrywa państwo, jeżeli powód nie dysponuje wystarczającymi środkami na jego pokrycie. Pomoc prawna obejmuje również koszty związane z przeprowadzeniem dowodów i wizji lokalnej, a także koszty tłumaczenia oraz wynagrodzenie mediatora. Osoby, którym przyznano pomoc prawną, są również zwolnione z niektórych opłat sądowych i opłat pobieranych przez służbę komorniczą (Kronofogdemyndigheten).

Osoby nieposiadające obywatelstwa szwedzkiego, które nie mają lub nie miały swojego miejsca zamieszkania w Szwecji, mogą otrzymać pomoc prawną w związku z postępowaniem, które ma zostać wszczęte w Szwecji, jeżeli istnieją ku temu szczególne względy. W przypadku wytoczenia powództwa przed sądem w innym państwie pomoc prawna może zostać przyznana wyłącznie osobom zamieszkującym w Szwecji. Obywatele wszystkich państw członkowskich UE mają takie samo prawo do uzyskania pomocy prawnej jak obywatele Szwecji. Obywatele niektórych innych państw mają również takie same prawa na mocy specjalnego przepisu ustanawiającego wymóg obowiązywania porozumienia o wzajemności.

Istnieją pewne przepisy szczególne dotyczące pomocy prawnej mające zastosowanie w odniesieniu do sporów transgranicznych w obrębie UE, np. w celu zagwarantowania możliwości świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej w szczególnych przypadkach objętych rozporządzeniem w sprawie zobowiązań alimentacyjnych, dotyczące świadczeń alimentacyjnych wypłacanych przez rodzica na rzecz dziecka, które nie ukończyło 21 roku życia.

Informacji na temat pomocy prawnej udziela Urząd ds. Pomocy Prawnej (Rättshjälpsmyndigheten) (<http://www.rattshjalp.se/>).

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

Wysokość świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka ustala się w oparciu o kryteria prawne. Rodzic, na którym spoczywa obowiązek wypłaty świadczeń alimentacyjnych, jest uprawniony do zatrzymania części uzyskiwanego przez siebie dochodu netto na pokrycie kosztów własnego utrzymania. Koszty utrzymania obejmują koszty zakwaterowania, które oblicza się odrębnie i ustala na rozsądnym poziomie. Pozostałe koszty utrzymania oblicza się w oparciu o standardową kwotę ustaloną na podstawie stosownego wskaźnika. Rodzic, na którym spoczywa obowiązek wypłaty świadczeń alimentacyjnych, może również zachować określoną część dochodu na pokrycie kosztów utrzymania małżonka zamieszkującego z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, jeżeli przemawiają za tym szczególne względy. Ponadto rodzic zobowiązany do wypłaty świadczeń alimentacyjnych może zachować określoną część dochodu na pokrycie kosztów utrzymania wszelkich dzieci zamieszkujących z nim w jednym domu. To, jaka część pozostałej kwoty powinna zostać przeznaczona na świadczenia alimentacyjne, będzie zależało m.in. od potrzeb dziecka i zdolności drugiego rodzica do ponoszenia kosztów jego utrzymania. Można dokonać pewnych potrąceń na wydatki na cele związane z utrzymywaniem kontaktu.

Nie ustanowiono żadnych kryteriów ustawowych mających zastosowanie do świadczeń alimentacyjnych na rzecz współmałżonka. Niektóre z kryteriów wymienionych powyżej mogą jednak posłużyć jako wytyczne w tym zakresie.

Płatności alimentacyjne są indeksowane, aby zagwarantować utrzymanie ich pierwotnej wartości. Indeks odzwierciedla zmiany kwoty bazowej zgodnie z kodeksem zabezpieczenia społecznego, chyba że w orzeczeniu sądu lub w treści umowy dotyczącej świadczeń alimentacyjnych przewidziano inną metodę indeksacji. Zakład Ubezpieczeń Społecznych co roku podejmuje decyzję w kwestii tego, czy należy zmienić wysokość świadczenia alimentacyjnego, a jeżeli tak, to o jaki odsetek. Zmiana, wprowadzana zwykle w dniu 1 lutego, ma zastosowanie do świadczeń alimentacyjnych zasądzonych przed 1 listopada poprzedniego roku.

Jeżeli strony wyrażą na to zgodę, mogą zmieniać wysokość świadczenia alimentacyjnego na mocy nowej umowy sporządzonej na piśmie, nawet jeśli kwota świadczenia alimentacyjnego została wcześniej ustalona na mocy orzeczenia sądu. Sąd może również skorygować wysokość świadczenia alimentacyjnego ustaloną na mocy orzeczenia lub umowy, jeżeli uzna to za zasadne z uwagi na zmianę okoliczności sprawy. W odniesieniu do okresu przed wszczęciem postępowania korekta zakwestionowana przez dowolną ze stron może przybrać formę wyłącznie obniżenia lub anulowania płatności, które nie zostały jeszcze dokonane. Sąd może podwyższyć kwotę świadczeń alimentacyjnych na rzecz rozwiedzionego małżonka z uwagi na zmianę okoliczności sprawy wyłącznie w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

Sąd może również zmienić treść umowy w sprawie świadczeń alimentacyjnych, jeżeli uzna, że postanowienia tej umowy nie są racjonalne, biorąc pod uwagę okoliczności i inne uwarunkowania istniejące w chwili jej zawarcia. Sąd może jednak nakazać zwrot już wypłaconych świadczeń alimentacyjnych wyłącznie w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

Jeżeli kwota okresowych świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka pozostawała niezmieniona przez okres sześciu lat – nie uwzględniając korekt wynikających z indeksowania – sąd może zmienić wysokość przyszłych świadczeń alimentacyjnych bez konieczności powoływania się na jakiegokolwiek szczególne względy.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Świadczenia alimentacyjne wypłaca się osobie będącej na utrzymaniu. Jeżeli osoba będąca na utrzymaniu jest dzieckiem, które nie ukończyło jeszcze 18 roku życia, świadczenie alimentacyjne wypłaca się zamieszkującemu z tym dzieckiem rodzicowi, który sprawuje nad nim pieczę.

Świadczenie alimentacyjne w formie płatności jednorazowej na rzecz dziecka, które nie ukończyło 18 roku życia, musi zostać wypłacone Komisji ds. Opieki Społecznej.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego można złożyć do służby komorniczej (Kronofogdemyndigheten). Wniosek może mieć formę ustną lub pisemną. Do wniosku należy załączyć tytuł wykonawczy. Pisemne zobowiązanie dotyczące świadczeń alimentacyjnych podjęte w obecności dwóch osób zgodnie z przepisami kodeksu małżeńskiego lub kodeksu rodzinnego może zostać wykonane na takich samych zasadach jak prawomocny wyrok sądu.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.

Jeżeli chodzi o świadczenia alimentacyjne na rzecz dzieci, powództwo o świadczenia alimentacyjne nie może zostać uwzględnione z mocą wsteczną za okres wcześniejszy niż trzy lata przed wytoczeniem powództwa, chyba że zobowiązany wyrazi na to zgodę. Roszczeń alimentacyjnych nie można dochodzić (ulegają przedawnieniu) po upływie pięciu lat od dnia, w którym świadczenia te stały się wymagalne.

Jeżeli chodzi o świadczenia alimentacyjne na rzecz współmałżonka, powództwo o świadczenia alimentacyjne nie może zostać uwzględnione z mocą wsteczną za okres wcześniejszy niż trzy lata przed wytoczeniem powództwa, chyba że zobowiązany wyrazi na to zgodę. Roszczeń alimentacyjnych nie można dochodzić (ulegają przedawnieniu) po upływie trzech lat od dnia, w którym świadczenia te stały się wymagalne.

Jeżeli chodzi o egzekucję, szereg składników majątku wyłącza się spod zajęcia. Na przykład zajęciu nie podlegają odzież i inne przedmioty przeznaczone do użytku osobistego dłużnika do rozsądnej wartości, a także określone składniki majątku stanowiące niezbędny element wyposażenia domu oraz konieczne do prowadzenia gospodarstwa domowego. Jeżeli dłużnik posiada rodzinę, przy ustalaniu, które składniki majątku należy wyłączyć spod zajęcia, sąd bierze pod uwagę przedmioty, z których korzystają członkowie jego rodziny, a także potrzeby tych osób.

Zajęciu podlega wyłącznie ta część zarobków lub wynagrodzenia dłużnika, która pozostaje do jego dyspozycji po odliczeniu jego własnych kosztów utrzymania i kosztów utrzymania członków jego rodziny. Część zarobków lub wynagrodzenia dłużnika wyłączoną spod zajęcia (tzw. *förbehållsbeloppet* lub „część chronioną”) ustala się w odniesieniu do kwoty standardowej (*normalbelopp*). Kwota standardowa obejmuje wszystkie zwykłe koszty utrzymania, z wyjątkiem kosztów zakwaterowania, które oblicza się oddzielnie i dodaje do kwoty standardowej. Służba komornicza co roku ustala wysokość kwoty standardowej.

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

W Szwecji służba komornicza udziela pomocy przy odzyskiwaniu należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych. W sprawach transgranicznych osoba będąca na utrzymaniu może otrzymać pomoc administracyjną z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (Försäkringskassa) przy składaniu wniosku do służby komorniczej o ściągnięcie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Försäkringskassa) może wypłacać zasiłek alimentacyjny w wysokości 1 273 SEK miesięcznie na rzecz dziecka, którego rodzice żyją w separacji. Płatności przekazuje się rodzicowi sprawującemu pieczę nad dzieckiem, który zamieszkuje wspólnie z dzieckiem i jest zameldowany pod tym samym adresem co dziecko. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, który pełni funkcję organu odpowiedzialnego za kwestie związane z ubezpieczeniami społecznymi, podejmuje decyzję w sprawie przyznania zasiłku alimentacyjnego po otrzymaniu stosownego wniosku. Zasiłek alimentacyjny to świadczenie socjalne służące zagwarantowaniu, aby dziecko, którego rodzice żyją w separacji, otrzymywało środki utrzymania na pewnym poziomie nawet w przypadku, gdy rodzic, na którym spoczywa obowiązek alimentacyjny względem dziecka, nie wywiązuje się z tego obowiązku. Zasiłek alimentacyjny może być wypłacany jako świadczenie pełne, jako świadczenie uzupełniające lub jako dodatek, w przypadku gdy rodzice sprawują wspólną pieczę nad dzieckiem. Rodzic, na którym spoczywa obowiązek alimentacyjny, musi zwrócić państwu kwotę wypłaconego zasiłku alimentacyjnego stosownie do uzyskiwanego dochodu i stosownie do liczby dzieci, na rzecz których jest on zobowiązany wypłacać świadczenia alimentacyjne. Obowiązek zwrotu jest ustalany w postępowaniu administracyjnym. Jeżeli świadczenie alimentacyjne jest wypłacane bezpośrednio rodzicowi sprawującemu pieczę nad dzieckiem, Zakład Ubezpieczeń Społecznych obniży odpowiednio kwotę zasiłku alimentacyjnego (określa się go mianem zasiłku uzupełniającego).

Jeżeli zobowiązany rodzic zamieszkuje za granicą lub zamieszkuje na terytorium Szwecji, ale pobiera wynagrodzenie lub uzyskuje dochody w państwie trzecim lub z państwa trzeciego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych może pouczyć rodzica sprawującego pieczę nad dzieckiem i zamieszkującego z dzieckiem o możliwości podjęcia środków w celu zagwarantowania możliwości ustalenia obowiązku alimentacyjnego. W takich przypadkach Zakład Ubezpieczeń Społecznych przejmuje prawo dziecka do świadczenia alimentacyjnego do wysokości kwoty wypłacanej przez Zakład tytułem zasiłku alimentacyjnego.

Małżonek nie może uzyskać zasiłku alimentacyjnego z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

14 Jeżeli zamieszkują na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

W sprawach transgranicznych wnioskodawca może otrzymać pomoc administracyjną z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Försäkringskassa) pełni funkcję organu centralnego na mocy unijnego rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych oraz Konwencji haskiej z dnia 23 listopada 2007 r. o międzynarodowym dochodzeniu alimentów na rzecz dzieci i innych członków rodziny (konwencja haska z 2007 r.), a także jednostki przekazującej i przyjmującej na mocy Konwencji nowojorskiej z 1956 r. o dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych za granicą.

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Zobacz odpowiedź na pytanie 14.

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Dane kontaktowe Zakładu Ubezpieczeń Społecznych są następujące:

Försäkringskassan (Zakład Ubezpieczeń Społecznych)

Box 1164

SE-621 22 Visby

Szwecja

Nr tel.: +46 (0)771 17 90 00

Faks: +46 (0)11 20 411

E-mail: [✉ centralmyndigheten@forsakringskassan.se](mailto:centralmyndigheten@forsakringskassan.se)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych podejmie wszystkie stosowne kroki w celu ułatwienia odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych. Jego zadania jako organu centralnego na mocy rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych i konwencji haskiej z 2007 r. wynikają z przepisów tego rozporządzenia i postanowień tej konwencji. Na przykład udziela on pomocy uprawnionym przy wypełnianiu wniosków, które mogą zostać wniesione za jego pośrednictwem, np. wniosku o

wydanie orzeczenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych w państwie trzecim. Aby uzyskać dodatkowe informacje na temat pomocy dostępnej dla wnioskodawców, należy skontaktować się z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych.

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

Wnioskodawcy, którzy dążą do odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych zgodnie z Konwencją nowojorską z 1956 r. o dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych za granicą, muszą zwrócić się ze stosownym wnioskiem do jednostki przekazującej w swoim państwie pochodzenia, która przekaże ten wniosek jednostce przyjmującej w Szwecji (Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych).

To samo dotyczy wnioskodawców, którzy chcą otrzymać pomoc od organów centralnych na podstawie rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych lub konwencji haskiej z 2007 r.: wnioskodawcy muszą zwrócić się do organu centralnego w swoim państwie pochodzenia, który przekaże ich wniosek organowi centralnemu w Szwecji (Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych).

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Zobacz odpowiedź na pytanie 17. Jeżeli chodzi o wnioski składane na podstawie rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych lub konwencji haskiej z 2007 r., wnioskodawcy mogą przekazać stosowny wniosek bezpośrednio właściwemu organowi.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Zobacz odpowiedź na pytanie 16.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Tak. Szwecja jest stroną Protokołu haskiego z dnia 23 listopada 2007 r. o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych (protokół haski) – postanowienia tego protokołu mają zastosowanie na terytorium UE od dnia 18 czerwca 2011 r. Zgodnie z ogólną zasadą ustanowioną w protokole haskim zastosowanie ma prawo państwa, w którym osoba będąca na utrzymaniu ma swoje miejsce zwykłego pobytu. Dla dobra dziecka dopuszcza się jednak możliwość zastosowania prawa lub przepisów państwa, którego obywatelstwo posiadają zarówno dziecko, jak i dłużnik alimentacyjny, w szczególności jeżeli zastosowanie prawa państwa, w którym osoba będąca na utrzymaniu ma swoje miejsce zwykłego pobytu, nie leżałoby w interesie dziecka. Strony mogą również zawrzeć umowę w kwestii prawa właściwego, przy czym zakres takich umów podlega ograniczeniu np. w przypadku świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci poniżej 18 roku życia.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

Szwecja jest stroną protokołu haskiego (zob. odpowiedź na pytanie 16).

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

Ogólne wymogi w zakresie pomocy prawnej można znaleźć w odpowiedzi na pytanie 7.

W sporach transgranicznych prowadzonych na obszarze UE mają zastosowanie przepisy szczególne w zakresie pomocy prawnej. Jeżeli wymogi w zakresie pomocy prawnej przewidziane w rozporządzeniu w sprawie zobowiązań alimentacyjnych zostały spełnione, pomoc prawna musi zostać przyznana i musi być nieodpłatna, jeżeli wnioskodawca potrzebuje doradcy prawnego i nie można zaspokoić tej potrzeby w żaden inny sposób.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Nie planuje się przyjęcia żadnych szczególnych środków w tym zakresie.

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.